

2018-10-15
Regeringskansliet
DNR: S2018/03634/FS

Remissyttrande över DS2018:25 – Avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer

RFSL (Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners och queeras rättigheter) yttrar sig härmed över *DS2018:25 – Avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer*.

Sammanfattning

- RFSL ser mycket positivt på att göra screening för livmoderhalscancer avgiftsfritt inom alla landsting.
- RFSL anser att alla som har en livmoderhals, oavsett kön eller könsidentitet, bör ha samma rättigheter till avgiftsfri screening för livmoderhalscancer.
- RFSL anser att det är av yttersta vikt att lagens förarbeten nämner att det även finns män och ickebinära som har rätt till avgiftsfri screening för livmoderhalscancer.

Avgiftsfrihet för screening av livmoderhalscancer

Screening av livmoderhalscancer är en mycket viktig åtgärd för att förebygga cancer hos personer som har en livmoderhals. Därför anser RFSL att det är positivt att regeringen nu föreslår att göra denna undersökning kostnadsfri för patienten. Hbtq-personer har, generellt sett, lägre inkomster än den generella befolkningen, och är i högre grad sjukskrivna eller arbetslösa. En reform som gör screening avgiftsfri för alla blir alltså extra viktigt för hbtq-personer som grupp och ett viktigt steg mot en jämlik vård.

Transpersoners tillgång till avgiftsfrihet

Vi ser positivt på att själva lagen är könsneutralt utformad. Dock är det problematiskt att lagens förarbeten gång på gång utgår ifrån att det enbart är kvinnor som behöver cellprovtagning. Sedan 2013 behöver personer som ändrar sitt juridiska kön inte längre sterilisera sig eller avlägsna sin livmoder, vilket gör att fler och fler juridiska män har sin livmoderhals kvar. Dessutom finns det många juridiska kvinnor födda med livmoderhals som är ickebinära och alltså inte identifierar sig som kvinnor.

Det är av yttersta vikt att Socialstyrelsens föreskrifter är tydliga med att avgiftsfriheten för screening av livmoderhalscancer med gynekologisk cellprovtagning gäller alla, oavsett kön eller könsidentitet och könsuttryck.

Det vore också önskvärt att ändra i lagens förarbeten inför författande av en proposition, så att det på något ställe tydliggörs att lagen gäller alla med livmoderhals.

Juridiska män med livmoderhals får inte kallelser till cellprovtagning i nuläget, vilket är förståeligt med tanke på sekretess i samband med ändring av juridiskt kön. Dock bör det finnas rutiner och beredskap i alla landsting för att ta emot män för cellprovtagning, samt att det ska vara självklart att det är avgiftsfritt även för dem.

Homo- och bisexuella kvinnor och cellprovtagning

Forskning, både från Sverige och internationellt, visar att homo- och bisexuella kvinnor mer sällan går på cellprovtagning jämfört med heterosexuella kvinnor. Detta är ytterligare ett problem som bör adresseras i Socialstyrelsens råd och föreskrifter. Kunskaper kring bemötande och inkluderande information bör finnas i alla landsting. En del kvinnor som enbart har sex med kvinnor har inte kunskap om att hpv överförs även vid denna typ av sex, och att cellprovtagning är nödvändigt. Exempelvis skulle en informationsinsats som riktar sig till homo- och bisexuella kvinnor och andra kvinnor som har sex med kvinnor gällande cellprovtagning kunna utgöra ett steg i att adressera detta problem.

Sandra Ehne
Förbundsordförande RFSL

Cal Orre
Sakkunnig hälsa och hivprevention